

minantul, fiind folosit și independent, cu valoare substantivală: „Pe lângă acestea îmi voi completa cunoștințele de *paleoslavică* (subl. n.), cetind acasă și luînd parte la exercițiile din seminar...” [5]. Rom. *paleoslavic*, ca și *paleoslovenic*, este un împrumut din latină, însă se datorează, în cazul de față, unui compus în *-slavic* (*-us*, *-a*, *-um*): *paleoslavicus*. A circulat într-o perioadă cînd B. P. Hasdeu, Ioan Bogdan ș.a. se foloseau de termenul *limbi slavice* ‘limbi slave’, însă spre deosebire de acesta, a avut o existență efemeră și, dacă nu ne înșelăm, n-a depășit niciodată limitele unei creații individuale, cu caracter metaidiolectal.

În ultimul deceniu al secolului trecut, Ioan Bogdan pune în circulație un al treilea termen: *limbă paleoslavă*, pe care, simțîndu-l neologic, îl însoțește în același text de termenul mai vechi, *paleoslavică* [8; 32]. La fel procedează Ilie Bărbulescu [3; 13, 14], acordînd prioritate, sub raportul frecvenței, termenului *limbă paleoslovenică* și, ceva mai tîrziu, Grigore Nandriș, care într-una și aceeași lucrare [19; passim] vorbește cînd de *limba paleoslavă*, termen devenit curent, cînd de *limba paleoslovenică*, expresie pe care, după cum arătam mai sus, o considera clasică. Sintagma în discuție poate fi întîlnită și la I. A. Candrea [10; s.v. *slav*]. În ultimele decenii circulă mai ales forma substantivată: *paleoslavă*, pe care o folosesc acad. Al. Rosetti [24; 300], acad. Al. Graur [13; 30], P. Olteanu¹ [20; 30] ș.a. La primii doi cercetători acest termen este analizat metalingvistic: acad. Al. Rosetti îl compară cu alte sinonime și îl explică, iar acad. Al. Graur îl discută sub raport normativ, alături de alte nume pentru aceeași noțiune. Ca adjectiv *paleoslav* se îmbină și cu alți determinați, de ex. *texte paleoslave* (I. Pătruț [21; 21]), avînd avantajul de a fi un termen curent (în comparație cu *paleoslovenic*, *paleoslavic*) și scurt, format dintr-un singur cuvînt (în comparație cu toți ceilalți determinanți sinonimi de mai jos: *vechi slav*, *vechi slav bisericesc* etc.). Datorită elementului *paleo-* ‘vechi’ (întîlnit în *paleografic*, *paleontologic* etc.) se creează impresia că am avea de-a face, în limba română, cu un compus, mai ales că unui lingviști (L. Șăineanu [25; 456] I. A. Candrea [10; 889], Al. Graur [13; 30]) l-au scris sau îl scriu cu cratimă: *paleo-slav*. Compunerea s-a făcut însă pe terenul lingvistic al României occidentale și, în consecință, pentru limba română *paleoslav*, în ciuda explicațiilor pe care le dă DM², este un împrumut (comp. fr. *paléoslave*, it. *paleoslavo*), ca și dubletele sale mai vechi: *paleoslovenic*, *paleoslavic*. Adaptîndu-se specificului morfologiei românești, acestor teme li s-a atașat morfemul *-ă* (pentru a marca forma adjectivală de feminin, folosită uneori, după cum am văzut mai sus, cu valoare de substantiv).

¹ La care, pe cît se pare, acest termen este folosit pentru a desemna vechea slavă în totalitatea ei (inclusiv cea de-a doua perioadă, slavonă): „*Paleoslava* (subl. n.) se folosea de mult ca limbă literară și de cult de populațiile ortodoxe din fosta Ungarie” [20; 30].

² În DM și DLR mss. s.v. *paleoslav* citim: „Din *paleo-* + *slav*” (Evident, va trebui să se specifice: „Fr. *paléoslave*”). Aceași viziune se întîlnește în DM și s.v. *paleo-*, unde acest element de compunere este ilustrat prin *paleoslav*. Fr. *paléoslave* este atestat la Al. Rosetti [24; 300]; cf. K. A. Ganšina, *Francuzsko-rusškij slovar*, Moscova, 1962, s.v. *paléoslave*. Cît privește it. *paleoslavo* (sinonim: *veteroslavo*), vezi *Enciclopedia italiana di scienze, lettere ed arti*, vol. XXVI, Roma, 1949, s.v. *paleoslavo*.